

Asia: VN/5698/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja rikoslain 48 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit suojeluesityksenteko-oikeutta ja suojeluesityksestä kuulemista koskeviin ehdotuksiin

Omakotiliitto kannattaa pykälään 5 momenttiin 3 tehtyä tarkennusta rekisteröityneen yhdistyksen osalta: rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen. Omakotiliitto haluaa kuitenkin huomauttaa, että ensisijaisesti suojelupäätöksen vireille laitto tulisi tapahtua hyvässä yhteistyössä kiinteistönomistajan kanssa

Kommentit alustusmenettelyn purkamiseen ja muutoksenhakua koskeviin ehdotuksiin

Omakotiliitto kannattaa muutosta, että suojelupäätökseen liittyvää prosessia yksinkertaistetaan ja päätöksiä ei enää alisteta ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Suojelupäätöksistä voidaan valittaa hallinto-oikeuteen, jos ne eivät ole lainmukaisia. Kansalaisten perustuslaillisiin oikeuksiin kuuluu, että viranomaisten tekemistä päätöksistä on mahdollisuus hakea muutosta, ja siksi pidämme tärkeänä mahdollisuutta valittaa myös korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

”Laki ei velvoita suojelemaan suojelun edellytykset täyttävää kohdetta, vaan suojelu ratkaistaan yksittäistapauksellisesti kokonaisharkinnan pohjalta. Harkinnassa keskeisessä asemassa ovat kohteen kulttuurihistoriallisen merkityksen lisäksi muun muassa kohteen ja sen omistajan olosuhteet sekä kohdetta koskeva kaavoitus- ja lupatilanne.” Koska ELY-keskusten rooli tulee kasvamaan suojelupäätösten kokonaisharkinnassa, on kiinteistön omistajien tasa-arvoisen kohtelun kannalta tärkeää, että ELY-päätösten yhtenäisyyttä eri puolilla Suomea koordinoidaan myös jatkossa, kun ministeriön vahvistamisesta luovutaan.

Kommentit ehdotettuihin poikkeamisluvan edellytyksiin ja lupamenettelyyn

Omakotiliitto kannattaa poikkeamisluvan käyttöönottoa. Keskeistä on varmistaa, että suojellut rakennukset pysyvät käytössä, eivätkä jää kestävämmien kustannusten tai käyttöön

sopimattomuuden takia huonolle hoidolle. Joustava poikkeamismenettely edistää rakennusten pysymistä käytössä.

Kommentit korvaussäätelyä koskeviin ehdotuksiin

Lakimuutos sisältää tiukennuksia korvauksien myöntämisperusteisiin, ja korvaus on jatkossa määriteltävä kohtuulliseksi korvaukseksi.

Omakotiliitto huomauttaa, että rakennusperinnön suojelemisen takaaminen on yhteiskunnan tehtävä, ja erityisesti yksityisille asuinrakennuskiinteistönomistajille on taattava riittävä tuki omalta osaltaan edistää suojelua. Suojellun rakennuksen suunnitelmanmukaisessa ylläpitoon liittyvässä korjauksessa ei aina voida valita teknistaloudellisesti järkevintä vaihtoehtoa. Näiltä osin korvausvelvoite tulee ulottaa myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen kunnossapitovelvollisuuden tai muutoin rakennuksen tavanomaiseen kunnossapitoon aiheutuvien korjausten toteuttamiseen suojelun aiheuttaman kustannuslisäysten osalta. Näiltä osin laissa oleva kahden vuoden määräaika on myös haastava.

Omakotiliitto esittää, että nykyisen lain pykälän 13 teksti ”Jos omistajan on suojelumääräysten johdosta ryhdyttävä erityisiin toimiin rakennuksen kulttuurihistoriallisen arvon säilyttämiseksi, tästä aiheutuvat kustannukset on korvattava valtion varoista.” säilytetään ennallaan ja korvausvelvollisuutta selkeytetään lakiperusteluihin.

Kommentit ehdotuksiin, jotka koskevat rikostunnusmerkistöjä sekä menettelyä rikosasioissa ja tarkastuksissa

-

Kommentit viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaan ehdotukseen

-

Muita huomioita esitysluonnoksesta

Viranomaisten tulee myös huolehtia kiinteistönomistajan neuvonnan järjestämisestä, siltä osin kuin kiinteistönomistaja voi saada valtion tukea suojelukohteen korjaukseen. Omakotiliitto näkee, että kannustavat mallit korvauksen ja tuen muodossa edistävät rakennusperinnön säilyttämistä ja vahvistavat myönteistä asennetta rakennusperinnön suojeluun.

Keränen Katja
Suomen Omakotiliitto ry